

VERSLAG RAAD BUITENLANDSE ZAKEN VAN 20 november 2025

Op donderdag 20 november jl. vond de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) plaats in Brussel. De minister van Buitenlandse Zaken heeft deelgenomen. Op de agenda stond de Russische agressie tegen Oekraïne, de situatie in het Midden-Oosten, Soedan en de Sahel. Tevens vond de eerste bijeenkomst van de door de EU-geïnitieerde *Palestine Donor Group* (PDG), en een informele lunch bijeenkomst met de *Association of Southeast Asian Nations* (ASEAN) landen plaats. Aansluitend op de RBZ vond een ministeriële EU-Indo-Pacific bijeenkomst plaats. Tevens wordt uw Kamer middels dit verslag geïnformeerd over een aantal moties met betrekking tot Nigeria.

Russische agressie tegen Oekraïne

De Raad stond stil bij de voortdurende Russische agressieoorlog tegen Oekraïne en sprak over het belang van voortzetting van EU-steun aan Oekraïne. De Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken Andrii Sybiha sloot digitaal aan bij het eerste gedeelte van de bespreking. De Raad sprak in dit kader over de noodzaak en urgentie van geïntensiveerde financiële en militaire steun aan Oekraïne voor 2026-2027. Een brede groep lidstaten, waaronder Nederland, sprak zich hierbij uit voor het op korte termijn uitwerken van de financieringsopties die de Commissie presenteerde, waaronder de optie met het gebruik van de herstellingen op basis van geïmmobiliseerde Russische Centrale Banktegoeden. Meerdere lidstaten, waaronder Nederland, benadrukten dat de militaire steun aan Oekraïne geïntensiveerd moet worden en dat alle EU-lidstaten hieraan een significante bijdrage moeten leveren. Ook benadrukten verschillende lidstaten het belang van steun aan de zwaar getroffen energiesector. Een brede groep lidstaten stond stil bij het werk ten aanzien van de schaduwvloot. Een groep lidstaten, waaronder Nederland, verzocht op korte termijn aanvullende sancties in te stellen om de economische druk op Rusland te verhogen. Nederland diende hiertoe concrete sanctievoorstellen in tegen de schaduwvloot. Conform de moties Yeşilgöz-Zegerius c.s.¹ en Ceder² spant het kabinet zich in het bijzonder in voor de inzet van het bestaande EU-instrumentarium ten aanzien van omzeiling via derde landen. Verschillende lidstaten benadrukten de noodzaak voor *accountability*. Nederland onderschrijft deze noodzaak en heeft recent het gastlandschap aangeboden ten behoeve van de huisvesting van de oprichtingsfase van het Agressietribunaal.³

Situatie Midden Oosten

De Raad stond stil bij de situatie in het Midden-Oosten, met name bij de voortgang van de implementatie van het vredesplan van president Trump ter beëindiging van het conflict in de Gazastrook en de rol die de EU hierin kan spelen.

Binnen de Raad was brede steun voor de aanname van VNVR-resolutie 2803. Ook sprak de Raad steun uit voor de voorstellen van de Hoge Vertegenwoordiger voor het verbreden van het mandaat van de *EU Border Assistance Mission to Rafah* (EUBAM Rafah) en de *EU Mission for the Support of Palestinian Police and Rule of Law* (EUPOL COPPS) ter ondersteuning van het vredesplan. De HV kondigde aan dat de EU bijdraagt aan het *Civil-Military Coordination Center* (CMCC). Ook diverse EU-lidstaten, waaronder Nederland, gaven aan een bijdrage aan de CMCC te zullen leveren.

De inzet van het kabinet is primair gericht op het laten slagen van het vredesplan. Het kabinet beziet telkens hoe het, zowel bilateraal als via de EU en andere multilaterale kanalen, op de meest effectieve wijze kan bijdragen aan de implementatie en uitwerking van het plan. Daarbij heeft Nederland benadrukt dat effectieve diplomatieke contacten met Israël belangrijk zijn hiervoor. Nederland riep Israël op de wetgeving gericht op de registratie van internationale ngo's werkzaam in de Palestijnse Gebieden niet te implementeren en de Palestijnse belastinggelden vrij te geven conform moties van het lid Ceder.⁴ Tot slot, uitten meerdere lidstaten

¹ Kamerstuk 36 045, nr. 223.

² Kamerstuk 36 045, nr. 231.

³ Kamerstuk 36045, nr. 240.

⁴ Kamerstuk 21 501-02, nr. 3273 en Kamerstuk 21 501-02, nr. 3275.

hun grote zorgen over de situatie op de Westelijke Jordaanoever, specifiek over het toenemende kolonistengeweld.

Ondersteuning bij vertrek uit Gaza

Vanwege de oorlog in Gaza heeft het kabinet in november 2023 aan de Kamer gecommuniceerd dat ondersteuning bij vertrek wordt geboden aan Nederlanders en hun kerngezinsleden, en verblijfsvergunninghouders in Gaza.⁵ Gelet op de zeer uitzonderlijke en schrijnende situatie in Gaza, de sterke afhankelijkheid van Israël om uitreis te bewerkstelligen en de rol van de (toentertijd) Egyptische autoriteiten, heeft het toenmalige kabinet in december 2023 daarnaast besloten deze ondersteuning bij wijze van hoge uitzondering ook te bieden aan personen in Gaza met een via de geëigende procedure van de IND verkregen positief besluit voor gezinshereniging.⁶

In het licht van de ontwikkelingen sinds het staakt-het-vuren heeft het kabinet besloten terug te keren naar de reguliere consulaire bijstandverlening in Gaza. Dat betekent dat het ministerie van Buitenlandse Zaken consulaire bijstand zal (blijven) bieden aan Nederlands paspoorthouders in Gaza en in voorkomende gevallen aan personen in Gaza die reeds in bezit zijn van een verblijfsvergunning voor het Koninkrijk. Ook zal het ministerie blijven voorzien in de reguliere consulaire dienstverlening aan houders van een machtiging tot voorlopig verblijf (mvv) uit Gaza.

Sahel

De Raad sprak brede steun uit voor de *Nieuwe Aanpak voor de Sahel* van de Hoge Vertegenwoordiger en de Speciale Vertegenwoordiger van de Sahel. Hiermee kan Europa beter inspelen op de Europese belangen in de strategisch belangrijke en volatiele Sahel regio. In de Sahel staat de politieke en veiligheidssituatie onder druk met gevolgen voor de bredere West-Afrikaanse regio en Europa. Kern van de *Nieuwe Aanpak* is dat Europese belangen op het gebied van geopolitiek, veiligheid, migratie, ondermijning, multilateralisme, duurzame ontwikkeling en universele waarden leidend zijn voor de Europese inzet. Bovendien beoogt de *Aanpak* de kwaliteit van de politieke dialoog met de Sahellanden te verbeteren, waarmee de EU een relevante speler kan blijven in de door crises en conflict geteisterde regio. De EU wil veiligheid bevorderen met middelen voor ontwikkelingssamenwerking en, daar waar verantwoord, met gerichte veiligheidssamenwerking. Tevens bevordert de EU de sociale cohesie en het maatschappelijk middenveld in de regio en draagt de EU met middelen voor ontwikkelingssamenwerking bij aan economische ontwikkeling en verbeterde toegang tot basisdiensten als water, landbouw en gezondheid. Een brede groep lidstaten, inclusief Nederland, pleitte hierbij voor het tegengaan van desinformatie door betere strategische communicatie en steun aan onafhankelijke media.

Soedan

De Raad sprak opnieuw over de situatie in Soedan, waarbij werd stilgestaan bij het belang van de vier kernpunten uit de in oktober aangenomen Raadsconclusies⁷: een staakt-het-vuren, humanitaire toegang en bescherming van burgers, een civiele transitie en het tegengaan van straffeloosheid. De Raad nam sancties aan tegen Abdelrahim Hamdan Dagalo, de tweede man binnen de *Rapid Support Forces* (RSF) en de broer van Hemedti, de leider van de RSF. Daarnaast publiceerde de Raad een EU27-verklaring⁸ waarin de wrede daden in El Fasher en Darfoer worden veroordeeld. Conform de motie van Baarle⁹ heeft Nederland gepleit voor het verder verhogen van de humanitaire hulp vanuit de EU en EU-lidstaten voor Soedan. Conform de motie-Piri

⁵ Kamerstuk 23432, nr. 499.

⁶ Kamerstuk 23432, nr. 499 en Kamerstuk 21501-02, nr. 2794.

⁷ [Sudan: Raad keurt conclusies goed over aanhoudende conflict - Consilium](#)

⁸ [Sudan: Statement by the High Representative on behalf of the European Union - Consilium](#)

⁹ Kamerstuk 21501-02, nr. 3291.

c.s.¹⁰ en motie-Piri¹¹ heeft Nederland tijdens de Raad gepleit voor aanvullende sancties tegen de verantwoordelijken voor de oorlog, zowel binnen als buiten Soedan, inclusief leiders van de strijdende partijen op het hoogste niveau. Ook pleitte Nederland, conform de motie Ceder c.s.¹² voor *engagement* vanuit de EU met externe actoren, waaronder in de context van EU-GCC relaties. De EU en de lidstaten blijven eensgezind over de ernst van de situatie in Soedan en zullen blijven samenwerken met het samenwerkingsverband van de VS, Verenigde Arabische Emiraten, Saoedi-Arabië en Egypte (de Quad), de Afrikaanse Unie, en andere internationale partners om het conflict en het lijden in Soedan te stoppen.

Palestine Donor Group

En marge van de RBZ vond ook de eerste bijeenkomst van de door de EU-geïnitieerde *Palestine Donor Group plaats*. Tijdens de bijeenkomst werd de voortgang van de hervormingsagenda van de Palestijnse Autoriteit (PA) besproken. De hervormingen van de PA zijn onderdeel van het EU-meerjarensteunprogramma van EUR 1,6 miljard. Ruim zestig internationale en regionale donoren namen deel aan de bijeenkomst, waaronder EU-landen, Arabische staten en financiële instellingen, om de implementatie van de hervormingsagenda van de PA te ondersteunen. Nederland verwelkomde de hervormingen en moedigde de PA aan hiermee door te gaan, specifiek op het gebied van gevangenenbetalingen en schoolboeken. Nederland onderstreepte dat een sterke en hervormde PA een noodzakelijk vereiste is voor een toekomstige Palestijnse staat. Daarvoor blijft het ook belangrijk dat Israël de belastinggelden vrijgeeft en de *banking waiver* verlengt.

Informele bijeenkomst ASEAN

Tijdens de informele lunchbijeenkomst voor de EU-ministers van Buitenlandse Zaken en hun *counterparts* van de ASEAN-landen is informeel van gedachten gewisseld over de relatie tussen de EU en ASEAN. Tevens is er gesproken over het gedeelde belang van een op regels gebaseerde internationale orde, vrijhandel en multilateralisme en over gemeenschappelijke prioriteiten, waaronder regionale stabiliteit, (maritieme) veiligheid en het versterken van economische veerkracht.

Ministeriële bijeenkomst Indo-Pacific

Aansluitend op de RBZ vond de ministeriële bijeenkomst over de Indo-Pacific plaats. Nederland nam deel aan het rondetafelgesprek over veiligheidsprioriteiten in het licht van geopolitieke ontwikkelingen, waarbij Nederland het belang benadrukte van maritieme veiligheid en heeft voorgesteld dat een dialoog wordt gestart over de bescherming van kritieke onderzeese infrastructuur in de Indo-Pacific. Het belang van goede banden tussen de EU en de ASEAN is hierbij ook benoemd. En marge van de ministeriële bijeenkomst is een nieuw belastingverdrag met Thailand ondertekend.

Overig

Nigeria

Vrijheid van religie en levensovertuiging is een van de prioriteiten van het Nederlandse mensenrechtenbeleid. In lijn met de motie Ceder c.s.¹³ onderstreept het kabinet dan ook regelmatig het belang van gezamenlijk EU-optreden op dit gebied. Zo heeft Nederland op 6 november jl. in EU-verband bij de EU-speciaal vertegenwoordiger voor mensenrechten Ollongren gepleit voor inzet van haar mandaat om bescherming van Nigeriaanse burgers, waaronder religieuze minderheden, te waarborgen. Ook heeft Nederland bij diverse gelegenheden in bilateraal en multilateraal verband het afgelopen jaar aandacht gevraagd voor bescherming van burgers in de context van aanhoudend geweld en voor afschaffing van de doodstraf op blasfemie in Nigeria.¹⁴

¹⁰ Kamerstuk 21501, nr. 3278.

¹¹ Kamerstuk 21501-02, nr. 3279.

¹² Kamerstuk 21501-02, nr. 3276.

¹³ Motie Ceder c.s. 21501-20, nr. 2254.

¹⁴ Moties 36 600-V, nr. 48; Motie 32 735 nr. 392; Motie 36 410-V, nr. 64; Motie 36 410-V, nr. 63.